OOST POST

SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 88 ZESDE JAARGANG. 1858

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . . „ 12.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 4 NOVEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

EEN ENGELSCH DAGBLAD OVER SIR JAMES BROOKE.

Er is bij de Engelsche dagbladpers, gelijk bekend is, in den laatsten tijd veelmalen sprake geweest van de aanmatigingen van Sir JAMES BROOKE en zijne pogingen om zijne vestiging te Serawak aan het Britsche gouvernement aftestaan.

De Engelsche *Economist* en de *Times* hebben den gelukzoeker in hunne bescherming genomen, en sporen hun gouvernement aan om, met verkrachting van het met Nederland in 1824 gesloten tractaat, zich op de noord-westkust van Borneo te vestigen.

De *nieuwe Rotterdamsche Courant* heeft aan deze aangelegenheid een hoofdartikel gewijd, waarin dat blad, even als vroeger het *Amsterdamsche handelsblad* de drogredenen aantoont, door de Engelsche bladen gebezigd, waarmede zij de bepalingen van Art. 12 van het tractaat van 1824 tusschen Engeland en Nederland gesloten, trachten te verdraaijen. Daarna zegt eerstgenoemd blad onderanderen:

Eens over het regt heén gesprongen, wordt, zoo als dit gewoonlijk bij de Engelschen gebeurt, met declame over beschaving, menschlievendheid en algemeen handelsbelang geschermd. Als wij, zeggen zij, Serawak verlaten, dan zullen de Nederlanders er zich meester van maken en daar hunne bekrompene koloniale politiek toepassen. Over onze koloniale politiek hebben wij met de Engelschen niet te twisten. Zij hebben evenmin regt, zich in onze koloniale huishouding te bemoeijen, als wij in de hunne. Wat zouden zij zeggen, als wij beweerden, dat het gebleken is, dat hunne staatkunde de oorzaak is, dat stroomen menschenbloed op het vasteland van Indie vloeijen en hun dus het beheer daarover ontnomen moet worden? Waar zou het heen met de onafhankelijkheid der volken, als de een den ander, onder zulke voorwendsels mogt gaan berooven. De engte of ruimte onzer koloniale politiek mag een onderwerp van discussie in ons land uitmaken; tegenover een vreemd land hebben wij ons daarover niet te verantwoorden. Wij beheeren ons eigendom naar ons goedvinden. Niemand heeft het regt ons daarin wetten te stellen.

Maar de zeeroovers! roept de *Economist* uit. Zijn wij eens te Serawak voor goed gevestigd, dan zullen wij aan die plaag voor de inlandsche volken en den handel een einde maken. Al weder een argument op de schending der tractaten gegrond. Art. 5 van het tractaat van 1824 luidt: „Hunne Nederlandsche en Groot-Brittanjesche Majesteiten verbinden zich, *in gelijker voege*, om krachtdadig bij te dragen tot het beteugelen der zeerooverij in die zeëen." Onverschillig dus of Engeland in het bezit is van Serawak of niet, het is verpligt krachtdadig bij te dragen tot het beteugelen der zeerooverij. Nederland, dat is meer dan eens door de Engelschen zelven erkend, wendt daartoe alle zijne krachten aan en is ook in dit opzigt het tractaat getrouw nagekomen. Maar de Engelschen! De bewering immers, dat men dit eerst zal doen, als men in het bezit van Serawak is, bewijst genoegzaam, al waren hiervan niet buitendien de bewijzen in overvloed aanwezig, dat men tot hiertoe zijne pligten uit het tractaat voortvloeijende, heeft verzaakt.

Wat spreekt men dus van menschenliefde, beschaving en bescherming van handel, als men reeds meer dan 34 jaren rustig de zeeschuimerij toeziet, dien hinderpaal voor al wat beschaving en handelsveiligheid heet, niettegenstaande men de verbindtenis heeft op zich genomen, die krachtdadig te keer te gaan.

Al dat geroep der Engelsche bladen vloeit dan ook uit geen andere bronvoort, dan uit het egoïstische streven tot uitbreiding, onverschillig of dit te regt of tenonregte kan geschieden.

Gelukkig denken niet alle Engelsche dagbladen eenstemmig over dit onderwerp. Immers treffen wij in de *Home News* van den 9den September, onder den titel: HOE MEN KOLONISEREN MOET, een artikel aan, waarin de handelingen van den gelukzoeker op derzelver ware standpunt worden beschouwd, en hetwelk wij belangrijk genoeg achten om aan onze lezers mede te deelen.

Hetzelve is van den volgenden inhoud:

„Een twintigtal jaren geleden kwam de thans Radja, toen eenvoudig Mijnheer, — BROOKE, in zijn gewapend yacht te Sarawak aan, waar hij den onderkoning des Sultans van Borneo in eenen hevigen strijd vond met zijne oproerige onderdanen en scheen de kans voor het volk zeer gunstig te staan.— Zonder het minste regt om zich in zulk eene twist te mengen nam onze avonturier dadelijk de partij van den onderkoning, schoot de leemen verschansingen der opstandelingen uit elkander, en joeg hen op de vlugt, terwijl hij eene groote slagting onder hen aanrigtte, en ... na aldus de overwinning te hebben behaald, eischte hij als belooning de provincie en het bestuur van Sarawak voor zich en zijne opvolgers ten eeuwigen dage, en zulks, naar hij voorgeeft, op grond van eene overeenkomst die hij vóór den aanvang van den strijd met den zich in nood bevindenden Radja had gemaakt. — De wijze waarop hij hen tot die leelijke koop dwong, beschrijft hij zelf met de volgende woorden — „Ik begaf mij aan boord „van het yacht, monsterde mijn volk, gaf hun uitleg„ging van mijne bedoeling en van de wijze waarop „moest worden gehandeld, laadde de stukken met „schroot, wendde het vaartuig, zoodat de volle laag „naar den wal was gerigt, en begaf mij daarna met „een geheel gewapend detachement aan het strand, „waar ik eene stelling aan den ingang van des Ra„dja's paleis innam en een onverwijld gehoor eischte „en verkreeg." — „Onder het bereik van het ge„schut van de *Royalist*, „voegt hij er zeer openhartig bij, „was het niet te verwonderen dat deze onderhande„ling spoedig tot een gewenscht einde werd gebragt; „onder het bulderen van het geschut en het wap„peren van vlaggen en banieren werd ik uitgeroepen „tot Radja en Gouverneur van Sarawak."

Na aldus een gebied te hebben verkregen op de wijze waarop een straatroover iemand de beurs of het leven afeischt, kreeg onze pas-gevederde Radja zin in het eiland Labuan en eischte dat van den Sultan. Deze, zeer barbaarsch, weigerde het, en gevolgelijk werd er eene expeditie tegen zijne hoofdstad uitgezonden, ten einde hem te leeren wat meer eerbied te hebben voor de Europesche wijze van redeneren en voor Christelijke regtvaardigheid. Zekere heer Marryat, een van de officieren, die in de eer en roem dezer expeditie deelden, gaf eene beschrijving van de *modus operandi* en deszelfs uitslag. — Een stoomvaartuig met open geschutpoorten en de stukken tot aan den mond toe volgeladen, werd tegenover het paleis gebragt. — Naar wij vernamen kon men van uit het huis juist in een der kanonnen zien, dat op den persoon des Sultans was gerigt, en waarbij een man met eene brandende lont gereed stond. Elk Europeaan aan boord had het geweer met scherp geladen. — En aldus, door zulk eene diplomatische logica, tot een uiterste gebragt, waar hem geene keus meer overbleef, bespaarde de Sultan den man de moeite om de lont te brengen aan het kanon, dat hem naar zijne Elizeesche velden moest blazen, en teekende een verdrag, waarbij hij beloofde eerbied voor de Britsche vlag, het eiland Labuan aan ons over te geven, en, in één woord, alles te doen wat zijn nieuwe, tamelijk ruwe Radja hem verkoos voor te schrijven.

DE DOLLE INVALIDE OP HET FORT RATONNEAU.

(*Vervolg.*

De intogt in het fort Ratonneau was voor allen vrolijk, de afgeloste invaliden hadden het schoone uitzigt op Marseille tot walgens toe genoten, de intrekkende waren daarover verrukt en bewonderden het sierlijke werk, de gemakkelijke kamers en bedden. Toen Francoeur het kommando op zich genomen had, beval hij zijnen beide soldaten, Brunnet en Tessier, met hem den kruidtoren te openen, het geheel te doorloopen, om vervolgens een zekeren voorraad tot vuurwerken in het laboratorium over te brengen. De inventaris was juist en oogenblikkelijk zette hij een zijner manschappen aan het werk; met den anderen bezag hij alle kanonnen en mortieren. Spoedig vulde hij een toereikend aantal bommen en granaten en regelde al het geschut, zoo als het staan moest om den eenigen weg naar het fort te bestrijken. Op eens riep hij vol enthousiasme uit: „Het fort is niet te nemen; ik wil het verdedigen en onneembaar maken, al landden er ook honderd duizend Engelschen, om Ratonneau te bestormen! Maar de wanorde is hier groot!" vervolgde hij.

„Zoo is het overal met het fort en de batterijen gelegen," antwoordde Tessier, „de oude kommandant met zijn houten been was niet meer in staat zoo hoog te klimmen, en Goddank! het is den Engelschen nog niet in de gedachten gekomen eene landing te wagen."

„Dat zal anders worden," riep Francoeur, „ik wil liever mijn tong laten verbranden, voor dat ik toesta dat onze vijanden Marseille innemen."

Weldra toog hij aan den arbeid. Rosalia ondersteunde hem, om den muur van gras en mos te reinigen; hij zelf gunde zich in de eerste dagen geene nachtrust en onthield die ook aan zijne onderhoorigen. Zijne onvermoeide ijver maakte met eene bekwame hand alles in eenige dagen gereed, waartoe anderen eene maand had len noodig gehad.

Bij zijne gedurige werkzaamheid bleven zijne grillen achterwege; hij was haastig, maar toch met één bepaald doel. Zijne vrouw zegende den dag, die hem in deze hoogere luchtstemperatuur had gevoerd, waar, naar het haar toescheen, de duivel geene magt meer over hem scheen te voeren. Ook het weder was door de verandering van wind warmer geworden, zoodat een nieuwe zomer voor hen scheen aan te breken; dagelijks gingen schepen de haven in en uit, groetten en werden door het fort begroet. Rosalia, die nimmer aan de zee geweest was, was in eene andere wereld verplaatst en haar knaap verheugde zich, na zoo menige gedwongene gevangenschap in wagens en logementen, in zijne volle vrijheid, nu hij in den kleinen tuin van het fort naar welgevallen rond kon springen.

Zoo naderde de eerste Zondag, door allen dankbaar begroet. Francoeur beval zijne vrouw dien middag iets goeds te leveren, om zijnen vriend Basset te onthalen. Onder de voorbereidingen tot den maaltijd was Basset aangekomen, die zijne verbazing over de veranderingen op het fort niet kon onderdrukken; hij onderzocht ook uit naam van den kommandant, hoe ver Francoeur met de vuurwerken gevorderd was, en stond verwonderd over het groote aantal reeds vervaardigde vuurpijlen. Rosalia ging intusschen aan haren keukenarbeid en de beide soldaten vertrokken, om vruchten voor den maaltijd te halen. Allen stelden zich een prettigen dag voor, een dag, die zij in lekker eten en drinken hoopten door te brengen. Francoeur en Basset begaven zich vervolgens naar den tuin, waar zij elkander een langen tijd stilzwijgend beschouwden. Basset brak het stilzwijgen af met de woorden: „Gij zijt immers even gezond als vroeger, en alles, wat gij doet, is verstandig?" — „Wie twijfelt daaraan?" vroeg Francoeur, in toorn opwellende, „dat wil ik weten." Basset trachtte dit onderwerp ter zijde te schuiven, maar Francoeur had iets vreeselijks in zijn wezen, zijn donker oog werd vurig, zijn hoofd verhief zich, zijne lippen werden opgezet. Het hart van den armen Basset was al overbluft, hij sprak weifelende van geruchten bij den kommandant, dat hij van den duivel geplaagd zou zijn, van zijn goeden wil om hem door den monnik Pater Philip te laten bezweren, dat hij dezen tegen den middag besteld had, onder het voorwendsel, dat hij de mis in eene verwijderde garnizoensplaats moest lezen enz. Francoeur ontzette bij het vernemen dier boodschap, en hij zwoer, zich bloedig aan hem te zullen wreken, die zulke leugens verspreid had. Hij bekende daarbij, niet van den duivel te weten, omdat hij, indien er al een mogt bestaan, nog nooit de eer had gehad kennis

Kort na het bedrijven dezer heldendaden begon de Heer BROOKE een buitengewoon stelsel van snoeven, met het doel om de politici, kooplieden en philantropisten in zijn belang op te winden, op dat deze hem in zijne plannen zouden behulpzaam zijn. In een schrijven aan een zijner handlangers in dit werk, zeide hij „Indien het Gouvernement in „eene goede luim is, en zich genoopt voelt om mij „10,000 pond te geven om mijne gemaakte kosten „te vergoeden, dan zal ik geen neen zeggen. Vraag „evenwel niets; maar gij kunt het hun in het oor „fluisteren, dat ik alle eerbewijzen en voordeelen, „die zij over mijn gewijd hoofd willen uitstorten, zal „aannemen."— Hoe zedig en niets aanmatigend!

Toen in 1846 de Heer BROOKE naar Engeland terugkeerde, werd hij gevierd, gevleid, geridderd, hem toegestaan eene nederzetting te Labuan te vormen tegen eene jaarlijksche som van 10,000 pond uit de Engelsche belastingkas, — benoemd tot Gouverneur en opperbevelhebber van het eiland, dat toen eene bevolking telde van twaalf man en eenige geiten, — hem een tractement toegelegd van 2000 pond 's jaars, en nog 500 pond bovendien als Engelsch Consul bij zich zelf, aan zijn eigen hof te Sarawak. Deze toelagen in de laatste tijden eenigzins verminderd zijnde, is thans Radja Sir JAMES BROOKE weder in Engeland, zijn best doende om het Britsche Gouvernement overtehalen om zijn slecht en oneerlijk verkregen goed van hem overtenemen, en al zijne krachten inspannende om het Engelsche volk te overtuigen dat, in dien het Gouvernement hem zijn zin niet geeft, het een slecht en zeer dwaas Gouvernement is, en hij een zeer mishandeld vaderlandlievend philanthropist. Hij heeft sommige kooplieden van Londen, Manchester en andere steden overgehaald om hem te steunen in zijne oogmerken op de algemeene kas, die hij thans eene kies wil trekken van 60,000 pond, zeggende dat het eene spotprijs is voor zijne souvereiniteit, en dat Amerika en Holland er gaarne elken prijs voor zouden willen geven. — De drukpers heeft hij ook in het werk gesteld. — Onze beminnelijke, hel derziende *Times* is met hart en ziel vóór hem. — Dat blad is in den hoogsten graad verontwaardigd dat, „als „Radja BROOKE ons de Souvereiniteit van Borneo's „Noordwestkust zoo dol goedkoop wil afstaan, wij „het hoofd zouden afwenden en zijne beschrijving van „deszelfs geschiktheid en voordeelen geen antwoord „zouden waardig keuren." — Daar juist zit de knoop. Des Radja's beschrijving verdient welligt niet meer geloof als de hoog opvijzelende advertentie van eenen venduafslager: als het waarlijk zoo iets bijzonder goeds ware, dan zou de eigenaar niet zoo bijzonder verlangend zijn om er van af te komen.

Wij wenschen van harte dat het Engelsche gouvernement de gevoelens moge deelen van *The financial Reformer*, uit welk blad *The Home News* deze beschouwingen medegedeelt. Trouwens, hieraan zal wel geenen redelijken twijfel blijven bestaan.

De dagbladpers moge in Engeland eenen veel vermogenden invloed uitoefenen om de openbare meening te leiden, uit het medegedeelde artikel blijkt dat, wanneer een gedeelte der Engelsche journalistiek tracht misbruik te maken van den invloed die zij bezit, het andere gedeelte zich aanstonds bereid toont om die openbare meening op den weg van regt en billijkheid terug te brengen.

Uit dit oogpunt beschouwen wij het gevoelen, zoo even door ons medegedeeld, als een geruststellend teeken voor hen die in de wederregterlijke pogingen van eenen gelukzoeker meerdere beteekenis zoeken dan zij welligt op staatkundig terrein hebben.

Wat voor twintig jaren geschied is zal thans moeijelijk kunnen herhaald worden. Wij behoeven hier slechts te herinneren aan hetgene nog weinige maanden geleden te *Siak* met WILSON is voorgevallen: toen werd eene inbreuk op ons regt bij het eerste kenmerk daarvan te keer gegaan.

Teregt besluit de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* haar bovenaangehaald hoofdartikel met de volgende opwekking, welke wij uit Nederlandsch Indie met klem herhalen.

„Hadden wij dadelijk de nederzetting van BROOKE belet, hij had de publieke opinie niet kunnen opwinden voor de officieele inbezitneming. De vergelijking is juist, dat Engelsche nederzettingen gelijk olievlekken op het papier zijn, die zich ongevoelig uitbreiden en eindelijk de geheele oppervlakte innemen. Ons gouvernement behoort dus al het mogelijke te doen, om het Engelsche te bewegen, het verzoek van sir JAMES BROOKE af te wijzen. De officieele bezetting van Serawak kan ons een tal van moeijelijkheden berokkenen, die het wenschelijk is te vermijden. Ons goed regt is onbetwistbaar. Wij behooren dit dus met kracht te laten gelden. Aan onze diplomaten zij dit aanbevolen. Het Engelsche gouvernement heeft omtrent de inbezitneming nog niets besloten. De publieke opinie schijnt over het wenschelijke daarvan verdeeld te zijn. Het is dus de pligt onzer diplomatie ons regt in de schaal te werpen, om te trachten haar onze zijde te doen overslaan." *Redactie.*

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT,

van den 30sten October 1858. No 87.

Bij Koninklijk besluit van den 24sten Augustus 1858, no. 68, zijn de na te noemen personen, die zich bij de in November 1857 en Februarij 1858, plaats gehad hebbende krijgsbedrijven op het eiland Ceram hebben onderscheiden,

BENOEMD:

Tot ridders der vierde klasse van de militaire Willems-orde: de gouverneur der Moluksche eilanden jhr. C. F. Goldman.
de thans met verlof in Nederland aanwezige luitenant-kolonel J. C. H. J. de Veer,
de eerste luitenants W. van Leijden en C. B. H. van Deutekom,
de sergeant J. F. Goldman, van het wapen der infanterie van het leger in Oost Indie, en
de officier van gezondheid der derde klasse bij de militaire geneeskundige dienst aldaar W. S. Cramer.

BEVORDERD:

Van ridder der vierde tot ridder der derde klasse van de militaire Willems orde, de luitenant kolonel der infanterie van het leger in Oost Indie D. L. de Brabant.

Terwijl bij dat zelfde Koninklijk besluit is bepaald, dat bij afzonderlijke dagorders, zoo in Nederland als in Nederlandsch Indie, eervol zullen worden vermeld:
de eerste luitenant J. C. Horner,
de sergeant A. van Helden,
de korporaal E. Aarmans en
de fuseliers J. Bodenveld en J. van Dijk, allen van het wapen der infanterie,
en de korporaal C. Boers en de kanonnier der eerste klasse L. Verbeek, van het wapen der artillerie bij het leger in Oost Indie.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de hoofdopziener bij 's lands drukkerij M. Muller.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den ambtenaar op wachtgeld J. C. W. baron van Heeckeren tot Waliën, laatst assistent resident van Tebing Tingie (Palembang).

BENOEMD:

Tot tijdelijk hoofdkommies bij de directie der kultures, de eerste kommies bij de directie der producten en civiele magazijnen J. M. C. Degent.

BEVORDERD:

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES.

Tot kontroleurs der eerste klasse, de kontroleurs der tweede klasse C. W. P. A. van Spall en W. K. F. Valck Palm.

Tot kontroleurs der tweede klasse, de kontroleurs der derde klasse P. F. Woesthoff, A. J. L. de Witte van Haemstede en R. K. van Olden.

Schutterijen, enz.

VERGUNNING VERLEEND:

Tot het blijven dragen van de activiteits uniform aan den op zijn verzoek, eervol ontslagen kapitein bij de Bataviasche schutterij H. C. Cramerus en aan den op zijn verzoek eervol ontslagen eersten luitenant van het korps papangers, Mooren en Bengalezen te Batavia J. M. Knaud.

Militair Departement.

GEPLAATST:

Bij het garnizoen te Soerabaija, de adjunct paardenarts R. G. Roberton.

Marine Departement.

BENOEMD:

Tot havenmeester te Makasser A. van Kerkwijk, thans tijdelijk met de waarneming dier betrekking belast.

De Kommissie belast met het beheer der begraafplaatsen voor lijken van Europeanen en daarmede gelijkstaande personen te Soerabaya, brengt bij deze aan belanghebbenden in herinnering, dat de contributie over het jaar 1858, bedoeld bij art. 21 der publicatie dd. 1. November 1852 luidende als volgt:

„De eigenaars of huurders van grafkelders en graven „op de oude begraafplaats, zullen verpligt zijn tot het betalen voor ieder grafkelder afzonderlijk, en voor gewone „graven onverschillig welk getal, echter een en dezelfde „eigenaar hebbende, eene jaarlijksche contributie van *f* 5, „voor min gegoede personen, en zij die maar een graf, „geene kelders zijnde, hebben, wordt deze contributie be„paald op *f* 2 voor het bewaken dier graven en het schoonhouden van den grond, waarvan de zorg door de Kom„missie op zich genomen wordt."

Zal moeten worden voldaan voor of uiterlijk op ultimo November aanstaande, en zulks in verband tot art. 10 van die publicatie, luidende:" Gedenkteekenen, graftomben en „dergelijken, op die begraafplaats opgerigt, welke door de „eigenaren of belanghebbenden, niet behoorlijk onderhou„den en alzoo bouwvallig zijn of worden, zullen op last „der kommissie worden opgeruimd."

SOERABAYA, 27 October 1858. Namens de Kommissie voornoemd, *Het lid tevens Thesaurier,*
(39) F. W. SPANGENBERG.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL

VAN SOERABAYA.

In de maand November op Vrijdag den 19den.
" " " December „ Zaturdag den 4den en Maandag den 20sten.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van den 23 en 27 October 1858 no. 85 en 86, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de weeskamer te Batavia, van wijlen den Chinees Ko Oeij.

Door den testamentairen executeur te Batavia, van wijlen den Bengalees Mohamat Haijdar.

Door den executeur der nalatenschap te Batavia, van wijlen de Inlandsche vrouw Clementia de Perij, ook genaamd Bitja.

Door de weeskamer te Batavia, van den Chinees Tan Eklong.

Door de executeuren van wijlen Wiliam Dennison.

---

met hem te maken. Basset betuigde zijne onschuld, hij betuigde die vernomen te hebben, toen de kommandant zijne nachtelijke overdenking hield, ja hij voegde er nog bij, dat hij juist om zijne duivelsche streken zijn regiment had moeten verlaten. „En wie bragt den kommandant die tijding?" vroeg Francoeur bevende. „Uwe vrouw" was het antwoord, „maar met het beste oogmerk, om u te verontschuldigen, wanneer gij domme grillen mogt begaan." „Wij zijn gescheiden," brulde Francoeur en sloeg zich voor het hoofd, „zij heeft mij verraden, mij vernietigd, zij heeft geheime zaken met den kommandant; 't is waar, zij heeft veel voor mij gedaan en geleden, maar nu ben ik haar niets meer schuldig, wij zijn gescheiden!" Langzamerhand scheen hij stiller te worden, hoe oproeriger het in zijn binnenste werd; hij zag den zwarten geestelijke reeds in zijne verbeelding, even als de van een dollen hond gebetenen, immer den hond meenen te zien en ongelukkig trad vader Philip juist in den tuin. Francoeur liep met hevigheid naar hem toe en schreeuwde: „Wat wilt gij?" De pater meende zijne bezwering te moeten lezen, hij sprak den duivel aan, terwijl hij zijne handen kruiselings over Francoeur bewoog. Dat alles maakte dezen woedend, hij gebood hem, als kommandant van het fort, terstond te vertrekken. Maar de onverschrokken monnik ijverde nu nog te meer tegen den duivel, die in Francoeur zetelde; dit kon de militaire hoogmoed niet verdragen. Met eene woedende sterkte greep hij den kleinen Philip bij zijnen mantel en wierp hem over het traliewerk, dat den ingang ondersteunde. Ware de goede man niet aan de punt daar van blijven hangen, hij zou op de steenen trap leelijk van zijne reis bekomen zijn. — Digt bij dit traliewerk was de tafel gedekt. Hij riep Rosalia om het eten, dat zij spoedig opbragt, zonder den pater te bemerken, die, van den schrik bekomen, zijne gebeden prevelde, om nieuw gevaar af te wenden.

Waar zijn de beide soldaten, vroeg zij, zonder den duisteren blik van Francoeur en het verlegen gezigt van Basset op te merken. „Die kunnen later eten, ik heb zoo grooten honger, dat ik de wereld verscheuren kon."

Rosalia bragt nu de soep op en gaf Basset uit den grap het meeste. „Hoe is mijne vrouw aan den kommandant bevallen?" vroeg Francoeur, toen de vrouw zich verwijderd had. „Zeer goed," antwoordde Basset, „hij wenschte, dat het hem in zijne gevangenschap zoo goed mogt gegaan zijn, als u." „Hij zal haar hebben," antwoordde Francoeur. „Naar de beide ontbrekende soldaten vraagde zij; wat mij deert, vraagde zij niet. U zocht zij, als den dienaar van den kommandant, voor zich te winnen, daarom vulde zij uw bord dat het overliep, u bood zij het grootste glas wijn aan, let op, zij brengt u het grootste stuk der eijerkoek. Wanneer dat gebeurt, dan sta ik op, voer haar den mede en laat mij hier alleen." Basset wilde antwoorden, maar juist trad de vrouw binnen. Zij had de koek reeds in drie stukken gesneden, ging tot Basset en schoof hem een groot gedeelte daarvan op het bord met de woorden: „Beter eijerkoek vindt gij bij den kommandant niet." — Duister zag Francoeur in den schotel, zijne voorspelling was bewaarheid; hij stond op en zeide: „Het is niet anders, wij zijn gescheiden!" Met deze woorden ging hij naar den kruidtoren, ontsloot de ijzeren deur, trad binnen en sloot die achter zich toe. Verward zag de vrouw hem na en liet den schotel vallen. „God! hem plaagt de booze, wanneer hij maar geen onheil in den toren sticht!" „Is dat de kruidtoren?" riep Basset, „hij laat zich in de lucht springen, red u en uw kind!" Met deze woorden ijlde hij henen; ook de monnik waagde zich niet naar binnen en liep hem na. Rosalia vloog in de woning naar haar kind, rukte het uit den slaap, uit de wieg en zeide: „Kind, dat doe ik om u, mij ware het beter met hem te sterven."

Rosalia kwam aan den voet van het slot en stond aan de moerassige oevers van de rivier. Uit vermoeidheid kon zij niet verder gaan, zij stapte in een sloep, stiet deze van wal en liet zich de rivier afdrijven; zij waagde het niet om te zien en wanneer aan de haven een schot viel, meende zij dat het fort in de lucht gesprongen was, langzamerhand verviel zij in koortsachtigen toestand.

Intusschen waren de beide soldaten, met appels en druiven beladen, in de nabijheid van het fort gekomen, toen de sterke stem van Francoeur hun in de ooren donderde: „Terug! Aan den hoogen muur zal ik u spreken, hier heb ik alleen te bevelen; ik wil hier alleen leven, tot zoolang het den duivel bevalt."

Geen van beide wist, wat dit beduiden moest, maar zij achtten het noodzakelijk aan den wil van den sergeant

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 5den November 1858.

Voor de woning van den Luitenant Peuchen in het Militaire kampement.

Op Zaturdag den 6den November 1858.

Voor het pakhuis van de heeren Adam & Co. aan de Kaliemaas.

Op Maandag den 7den November 1858.

Voor de woning van den heer van Sprang te Pesapen.

ADVERTENTIEN.

VENDUTIE WEGENS VERTREK

Op Vrijdag den 5den dezer.

Ten huize van den eersten luitenant PEUCHEN, in het officiers kampement.

Van GOED ONDERHOUDEN MEUBELAIRE GOEDEREN, enz. (1114)

VENDUTIE.

Op Zaturdag den 6den November a. s.

In de pakhuizen aan de *Kaliemaas.*

VAN 100 STUKS PAARDEN, waaronder vele groote en schoone spannen, pas aangebragt per *SALIM.*

(1102) **ADAM & CO.**

VENDUTIE.

Op Maandag den 8sten November.

Ten huize van den Heer W. VAN SPRANG, op *Pesapen*, van EENIGE MEUBELAIRE GOEDEREN, TWEE FRAAIJE IJZEREN LEDIKANTEN, eene goed loopende STAANDE KLOK, een afgewerkt IJZEREN HEK, enz, van wijlen den Heer F. WESSELS.

WEDUWE WESSELS.

(1088) Geb. *Van Hooft.*

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Dingsdag den 9den November a. s.

Ten huize van den officier van administratie VAN KESSEL in de *Societeitstraat*, hoek *Tambangan Bibis*

DOOR

MARTENS & CO.

Van eene BENDIE CATTEE met PAARD en TUIG, een OVERWALSCH RIJPAARD, hoog vier voet drie duim, goed onderhoudene MEUBELAIRE GOEDEREN, als TAFELS, CONSOLES, STOELEN, BANKEN, SCHILDERIJEN, HANGLAMPEN, LEDIKANT, KASTEN, enz. (1104)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Woensdag den 10den November a. s.

Ten huize van den Heer K. BUWALDA, te *Toendjoengan.*

Van eenen zeer netten en welonderhouden INBOEDEL, bestaande in MAHONIJHOUTEN, BATAVIASCHE en andere MEUBELEN, en alles wat verder tot eenen completen inboedel behoort; voorts een MIJLORD, een PALANKIJN, twee span uitmuntende WAGEN-PAARDEN, een SANDELWOOD RIJPAARD, hoog vier voet twee duim, oud ruim vier jaren, met een NIEUW FRANSCH ZADEL, en eene GEDOGANG en eindelijk FRAAIJE BLOEMEN in potten. (1101)

VENDUTIE WEGENS VERTREK,

in het Vendu locaal van D. D. VAN BOECKHOLTZ,

Op Vrijdag den 12den November a. s.

Van de WAGENS en PAARDEN, enz., bereids geannonceerd in den *Oostpost* van den 23 September jl., als:

Eene zeer net bewerkte **Amerikaansche Handwagen**, voor twee of vier personen.

Eene ligte Tent Handwagen, voor twee of vier personen, met eene afzonderlijke wagenkap voor de voorbank.

Een span **zeer goed gedresseerde en buitengewoon hardloopende** (muisvale) **Battak Paarden.**

Een span **goede Macassaren** (bruin.)

Het bijzonder **goed gedresseerd Preanger Merrie Rijpaard** genaamd *Florine*, roode schimmel hoog 4 voet 7 duim Rl.

Engelsche Tuigen en **Zadels.**

Eene **Partij gesloopt** en **afgekeurd Plaatijzer.**

Daarna van **Diverse Commissie Goederen.**

(1095)

VENDUTIE.

Op Vrijdag den 19den November 1858,

Zullen voor het locaal der WEESKAMER worden verkocht, **diverse fraai bewerkte zilveren, gouden** en **juweelen voorwerpen**, waaronder **Lepels, Vorken, Broches, armbanden, oorbellen, haarnaalden, paarlsnoer, ringen, colliers, knoopen, Sieriedoozen**, enz., behoorende tot de insolvente boedels van de failliet verklaarde firma HOEKSTRA GIJSING & Co, van de leden derzelve A. TEN BROECKE HOEKSTRA en J. GIJSING, van A. W. REIFERT en van KWA KANGHAN.

De Secretaris der Weeskamer

(1116) J. F. DEIBERT.

UITBESTEDING.

De Hoofd-ingenieur, chef van de 4de Waterstaats Afdeeling maakt bij deze bekend dat op *Zaturdag den 20sten November* 1858 des morgens ten 9 ure, ten zijnen kantore eene OPENBARE UITBESTEDING zal worden gehouden wegens het BOUWEN EENER NIEUWE SCHOOL ONDERWIJZERSWONING te *Grissee*, waarvan bestek en voorwaarden ten gemelde burele ter inzage liggen voor belanghebbenden

SOERABAYA, *De Hoofd-Ingenieur, Chef der 4de*

20 *October* 1858. *Waterstaats Afdeeling.*

(1068) H. DE BRUIJN.

UITBESTEDING.

Op Zaturdag den 28sten November 1858,

des voormiddags ten negen ure,

zal door den ondergeteekende, ten zijnen kantore, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, publieke uitbesteding worden gehouden van DE LEVERANTIE VAN VIER HONDERD STUKS DJATTIE-HOUTEN KRUIWAGENS, van het op Java gebruikelijke klein model.

De voorwaarden, waarop deze uitbesteding zal geschieden, liggen ter lezing ten kantore voornoemd, terwijl het model aldaar ter bezigtiging voorhanden is.

De Hoofd-ingenieur, chef der 4^{de}

Waterstaats afdeeling,

(1109) **H. DE BRUIJN.**

Crediteuren van den ondergeteekende, worden verzocht hunne pretensien, voor den 15den dezer, inte dienen.

SOERABAYA, H. BOEKEN.

1 *November* 1858. (1100)

Een jong mensch, onlangs uit Europa alhier aangekomen, welke in de grootste pianofabrieken te Parijs en Londen als meesterknecht gefungeerd heeft, biedt zich bij deze aan het geëerd publiek te Soerabaya aan, voor alle soorten van REPARATIEN AAN PIANO'S, VLEUGELS enz., alsmede tot het STEMMEN in abonnement.

Reparatien kan hij des verkiezende ook in zijne eigene woning op zich nemen.

Adres aan de uitgevers dezer. (1111)

DE LEESBIBLIOTHEEK

TE SOERABAYA (*Komedieplein.*)

Steeds geopend van s'morgens 7 uren tot s'middags 4 uren. (1103)

GELDEN IN LEEN TE BEKOMEN.

Adres lett. A, aan het bureau van dit blad. (1115)

TE HUUR

Een HUIS aan *het Rustenburger pad*, te bevragen bij DE WEESKAMER. (1107)

TE KOOP

De Rekening van HIJPOLITHE LEOPOLD SMITH, werkzaam bij de Handelmaatschappij, groot *f* 31, 40 Recepis.

(1108) GUSTAV BEHREND.

TE KOOP

EENE HYDRAULISCHE OLIEPERS van 45,000 Ned. ponden drukking. Te bevragen en te bezigtigen bij

(1059) E. FUHRI & CO.

TE KOOP

Het kopervast Nederl. Ind. brikschip

SOPHIA,

groot 85 gemeten lasten, ladende 125 koijangs, met deszelfs INVENTARIS Compleet; als ook KAARTEN, OCTANT en verdere KAJUITS GOEDEREN. Gereed om te zeilen. Adres:

(1092) **MAC MILLAN MARTEN & CO.**

AMERIKAANSCHE

GOMELASTIEKE OVERSCHOENEN

à *f* 6.— het paar, bij

(1087) **E. FUHRI CO.**

GEROOKT VLEESCH.

Van het gerenommeerde merk

S

(1105) **GEBR. VAN DELDEN.**

---

gehoor te verleenen. Zij gingen naar beneden naar de steile helling van het fort, welke de hooge muur genoemd werd en naauwlijks waren zij daar aangekomen, of zij zagen het beeld van Rosalia en de wieg van het kind nederzinken, gevolgd door hare bedden en haar huisraad.

„Neem het uwe," riep Francoeur hun toe „bezorg bedden, wieg en kleeden mijner vrouw bij den kommandant, daar zult gij haar vinden; zeg haar: dit zendt Satanus u en tevens dit oude vaandel, om uwe schande te dekken." Bij het uitspreken dezer woorden wierp hij de groote Fransche vlag, die van het fort gewapperd had, naar beneden en riep toen: hierdoor verklaar ik den kommandant den oorlog; hij kan zich tot den avond toe wapenen, dan zal ik mijn vuur openen. Bij den duivel; ik zal hem niet verschoonen, hij behoeft het mij ook niet te doen; hij zal mij toch niet vangen; hij heeft mij den sleutel des kruidtorens gegeven, ik zal dien gebruiken, en wanneer hij mij in handen meent te krijgen, vlieg ik met hem tot den Hemel, van den Hemel tot de hel.

Brunnet waagde het eindelijk te spreken en schreeuwde Francoeur toe: „Denk aan onzen genadigen koning, denk dat hij boven u verheven is, hem kunt gij toch niet wederstreven."

„In mij is de koning der koningen, in mij is de duivel en in des naam den duivels zeg ik u, spreek geen woord, of ik verpletter u," antwoordde Francoeur.

Na deze bedreiging pakten de beide soldaten hun boeltje zamen en verwijderden zich haastig, omdat zij wisten, dat de groote menigte steenen, die op het fort opgestapeld lagen, hen in een oogenblik verpletteren konden. Toen zij in Marseille bij den kommandant aankwamen, vonden zij daar alles reeds in beweging. Durande zond de nu aangekomenen met een wagen naar het fort, om de goederen der vrouw voor den dreigenden regen te verzekeren, anderen zond hij uit om de vrouw en het kind op te zoeken, terwijl hij zijne officieren bij zich liet roepen, om na te denken over hetgeen hun te doen stond. De bezorgheid van dezen krijgsraad bestond voornamelijk over het verlies van het schoone fort, wanneer het in de lucht sprong; spoedig echter verscheen een afgezant uit de stad, waar het gerucht van Francoeur's dolheid zich ook verspreid had, die den ondergang van een schoon gedeelte der stad als onvermijdelijk aantoonde. Algemeen kwam men toen overeen, dat geweld niets vermogt, omdat men geene eer van één enkel mensch kon verwerven; toegevendheid zou evenwel een buitengewoon verlies af kunnen wenden; de slaap zou de woede van Francoeur ten laatste overwinnen, terwijl alsdan eenige moedige menschen het fort beklimmen en hem ketenen moesten. Naauwelijks had men dit besluit genomen of de beide soldaten, die Rosalia's bed en huisraad mede gebragt hadden, maakten bekend, dat zij eene boodschap van Francoeur hadden over te brengen. De duivel had hem namelijk verraden, dat men hem in den slaap zou trachten te vangen. Uit liefde evenwel voor de manschappen, die men tot zijne gevangenneming wilde gebruiken, waarschuwde hij, zulk een besluit niet ten uitvoer te brengen, omdat hij rustig in den kruidtoren zou gaan slapen en reeds lang ontwaakt zou zijn, wanneer men nog bezig was de deur te openen. Een geweerschot zou genoeg zijn allen in de lucht te doen vliegen.

„Hij heeft gelijk," sprak de kommandant, „hij kan niet anders handelen, wij moeten hem laten uithongeren."

„Dan moet gij ten minste nog een half jaar wachten," hernam Brunnet, „hij heeft reeds den geheelen wintervoorraad voor ons allen bijeengebragt. Tevens zeide Francoeur nog, dat de schepen, welke de stad van eetwaren voorzien, hem rijkelijk tol zouden geven, omdat hij ze anders in den grond zou boren, en om te toonen, dat niemand zonder zijne toestemming in den nacht mogt varen, zou hij 's avonds eenige kogels op de oppervlakte des waters laten fluiten.

„Waarlijk hij schiet!" riep een der officieren en allen liepen naar een venster van de bovenste verdieping. Welk een aanblik! aan alle hoeken van het fort openden de kanonnen hunnen vurigen muil, de kogels floten door de lucht; in de stad zag men slechts enkelen, die hunnen moed in het koene aanschouwen van het gevaar toonden, waarvoor zij echter ook rijkelijk beloond werden.

Met een helder licht schoot Francoeur met een houwitzer eenige vuurpijlen in de lucht. De kommandant, die in gespannen aandacht had toegezien, verzekerde, dat de werking der vuurpijlen heerlijk was; hij had het nooit durven wagen, vuurpijlen met geschut in de lucht te drijven.

(*Vervolg en slot hierna.*)

PER JOHANNES ALBERTUS.

KAPT. LONDT,

DIRECT VAN AMSTERDAM NAAR SOERABAYA.

ONTVANGEN.

Gras Boter (*van der Leeuw.*)	Diverse vleeschblikken.
Versche Kaas.	Koek.
Idem Hammen.	Banket.
Rookvleesch.	Suikerwerk.
Anchovisch.	Pepermunt.
Echte zult *in flesschen.*	Diverse Zuren.
Rolpens *in flesschen.*	Id. gedroogde vruchten.
Saucijs de Bologne.	Likeuren (*Wijnand Fokkink*)
Spek *in vaatjes.*	Bitter (*Idem.*)
Groentens *in potten.*	Witte Brandewijn (*Idem*)
Idem *in blik.*	etc.
Versch Zalm.	
Gerookte idem.	

(1112) **GEBR. VAN DELDEN.**

PAS AANGEBRAGT

BIJ J. A. A. NICOLAI & CO.

GROOTE PUIKE HAMMEN.
BOTER van V. D. L.
SAUCIJS DE BOLOGNE.
ROOKZALM in blikken.
OVERHEERLIJK BANKET, SUIKERWERK en MUISJES
ST. NICOLAAS KOEK in blik.
CHERRIJWYN.
POSTHOORNBIER.
AALBESSENSAP.
GEMBER. (*Mandarijn*)
MANILLA SIGAREN. (*Havannah model*)
EUROPEESCHE LEIDSELS voor één en twee paarden.
BATAVIASCHE POMPELMOEZEN. (1117)

MUZIEK-GENOOTSCHAP ST. CECILIA.

DAMES CONCERT.

Op Donderdag den 4den November, des avonds ten 8 ure.

(1110) *De Secretaris*,
DE ROOIJ.

THÉATRE DE SOURABAYA.

Vendredi le 19 *Novembre* 1858.

Avec la permission des autorités civiles et militaires.

GRANDE REPRESENTATION,

donnée par quelques amateurs de la garnison.

ORDRE DU SPECTACLE.

1. LE CABARET DE LUSTRUCRU.
   Comédie vaudeville en un acte.
2. TURIAF LE PENDU.
   Comédie vaudeville en un acte.
3. LE PÈRE TRINQUE-FORT.
   Chansonnette comique
   et
   pour la cloture.
4. LA SOEUR DE JOCRISSE.
   vaudeville comique en un acte.

La musique du 14me. bataillon d'infanterie fera l'orchestre.

Les bureaux seront ouverts pour les places reservées le 18me. et 19me. de 10 heures du matin, jusqu'à 2 heures de relevée.

(1113) *La Direction*,
DE JACQUIER DE LOMPRET.

SOERABAYA den 4den November 1858.

TELEGRAM.

Aangeboden te Weltevreden heden morgen ten 9 ure, ontvangen alhier ten 1 ure 8 minuten.

De landmailpaketten uit Europa, loopende tot den 25sten September ll., zijn in den avond van gisteren te Batavia aangebragt.

In Nederland is de zitting der Staten Generaal door den Koning, voor de eerste maal vergezeld door den Prins van Oranje geopend.

De troonrede luidt zeer bevredigend en wordt algemeen toegejuicht.

Bij de terugkomst van het Koninklijk gezin uit Amsterdam zijn er ter eere van den Prins van Oranje in de residentie groote feesten gevierd.

De Prins van Oranje wint steeds in populariteit.

In de tweede kamer der Staten Generaal is een ongunstig verslag uitgebragt over het met Japan gesloten tractaat.

Belangrijk buitenlandsch nieuws wordt niet medegedeeld.

De electro-magnetische telegraaf tusschen Engeland en Amerika blijft nog steeds buiten werking.

HANDELSBERIGTEN.

De meeste artikelen blijven voortdurend gunstig gestemd.

Koffij vindt geregelden aftrek tegen 1 à $1\frac{1}{2}$ c. hoogere prijzen.

Suiker stijgt mede in prijs; in de veiling der Nederlandsche Handelmaatschappij werd alles vlug verkocht

Thee tot verbeterde prijzen afgedaan.

Huiden meerder vraag vindende.

Bindrotting almede meerder begeerd.

Indigo onveranderd.

Rijst blijft in eene gedrukte stemming.

NEDERLAND.

Bij gelegenheid van het bezoek, door de Koninklijke familie aan Nederlandsch hoofdstad gebragt, ter viering van den achttienden verjaardag van Z. K. H. den Prins van Oranje, bevat het *Algemeen Handelsblad* het volgende Hoofdartikel:

De Hoofdstad is in feestgwaad getooid. Z. M. de Koning, zijne Gemalin en zijne eerbiedwaardige Moeder, nog andere leden van het Koninlijk Huis en daaronder vooral de Prins van Oranje, bevinden zich in hare muren. De Erfgenaam des Troons zal morgen den achttienjarigen ouderdom bereiken en in het genot treden van eenige hoogst gewigtige staatkundige regten. De Hoofdstad is er den Koning dankbaar voor, dat hij besloten heeft, de aan dit tijdstip verbondene feesten in de eerste plaats binnen hare vesten te doen vieren. Die dankbaarheid zal blijken uit de meest hartelijke ontvangst, welke getrouwe onderdanen aan een geliefd Stamhuis kunnen bereiden. Ieder, tot welke staatkundige partij hij moge behooren, zal zich beijveren om aan den Koning, aan zijn gezin en vooral aan den jeugdigen Prins, die geroepen is om eens den Nederlandschen troon te beklimmen, welgemeende betuigingen van hulde en liefde aan te bieden.

Grooteren dank echter is de geheele Natie aan den Koning verschuldigd, voor de uitmuntende wijze waarop hij de opvoeding van den Troonopvolger heeft bestuurd Eerst de lessen bijwonende van den Heer Margadant te 's Hage, vervolgens geplaatst op het Instituut van den Heer de Raadt te Veur, bragt de Kroonprins zijne kindsche jaren door, te midden van de kinderen van deftige burgers. Zoo kon hij zich reeds vroeg aan den omgang met minderen gewennen, de gebreken vermijden of afleggen, die eene afgezonderde opvoeding aankleven en zich de heuschheid en minzaamheid eigen maken, die den Vorst tot sieraad en eere verstrekken, en hem de harten zijner onderdanen winnen. Door binnen- en buitenlandsche reizen, door het bezoek der Hooge School te Leiden en het hooren der lessen van de aldaar docerende Hoogleeraren, werd de jeugdige vorst in de gelegenheid gesteld om zijne geestvermogens te ontwikkelen, zijne kennis uit te breiden en zich voor te bereiden tot de gewigtige taak, die hij geroepen is eenmaal te vervullen. Vergeten wij bij dit alles niet de gelukkige keuze van den uitstekenden gouverneur, Jhr. de Casembroot, onder wiens onmiddellijke leiding de opvoeding van den Kroonprins werd voltooid, eene keuze, die aan het doorzigt des Konings tot hooge eer verstrekt.

Bij de intrede in het practische leven zal de Prins van Oranje de vruchten inoogsten der welbestuurde opvoeding, welke hij heeft genoten. De Natie zal in die vruchten deelen. Zij ziet in hem den afstammeling van eene rij van vorsten, met wie zij sedert drie eeuwen innig was verbonden en lief en leed heeft gedeeld. Zij vertrouwt dat hij eenmaal zijn zal, wat zijne voorzaten steeds waren, de Beschermer van het Nederlandsche volk. De algemeene hulde, die Hem zoo hier als elders wacht, zal de overtuiging bij hem vestigen, dat hier te lande en bepaaldelijk ook in de Hoofdstad geen partijen tegenover den Koning en zijn Huis bestaan. Liberalen van alle kleur, conservatieven van alle schakeringen. vereenigen zich in de overtuiging, dat de Koning en het Huis van Oranje de steun zijn van 's lands vrijheden en van onze constitutionele instellingen. Het *Handelsblad*, dat sedert eene reeks van jaren voldoende blijken van onafhankelijkheid heeft gegeven en die onafhankelijkheid ook in het vervolg hoopt te bewaren, zal wel niet van hoofsche vleijerij beschuldigd worden, wanneer het aan den Koning en de leden van zijn gezin, bij hunne intrede in de Hoofdstad, deze woorden van waarheid, als ware het tot een welkomstgroet, toespreekt.

DUITSCHLAND.

— De Weener dagbladen deelen het bevelschrift van den sultan aan den groot-vizier mede; het is gedagteekend van 17 Augustus en van den volgenden inhoud:

„*Onze welbeminde Vizier!*

„Het is ter onzer kennisse gekomen, dat behalve door de schulden, die ten behoeve der serailfeesten gemaakt moesten worden, ook door de zorgeloosheid en het gebrek aan orde bij de aan ons paleis verbonden personen, er verbindtenissen zijn gesloten, die niet met onze Groot-Heerlijke goedkeuring bekrachtigd zijn.

„Alle aan ons Groot-Heerlijk paleis verbonden personen zullen zich voortaan moeten tevreden stellen met hetgeen hun tot hun onderhoud is toegekend; in geen enkel opzigt zullen wij er in toestemmen, dat zij grootere verteringen maken. Door een specialen Groot-Heerlijken *hatti* zal het soowel aan de onderdanen binnen als aan die buiten ons rijk worden bekend gemaakt, dat geen hunner verpligt zijnde de voorwerpen, die hun worden afgeëischt, aan ons paleis te leveren, zij dit ook niet moeten doen en dat zij, dit doende, zich niet behoeven te vleijen met het uitzigt van den eenen of anderen tijd betaald te zullen worden.

„Aangezien het noodzakelijk is, dat deze onze Groot-Heerlijke wil ter kennisse worde gebragt van alle bij ons paleis en in het rijk aangestelde ambtenaren, en opdat allen, die tegen deze bevelen zouden durven handelen, gevangen genomen en gestraft kunnen worden, ten einde aan dezen staat van zaken een einde kome; en aangezien het even noodzakelijk is, dat er over zulke onderdanen eene voortdurende waakzaamheid worde uitgeoefend, zoo hebben wij het noodig geacht, daartoe aan onzen Seraskier Riza-pacha een bepaalden last op te dragen.

„In aanmerking nemende den drang der omstandigheid, hebben wij het tevens noodig geoordeeld, aan de betrekking van Seraskier, die van grootmeester der artillerie te verbinden en dezen post in handen te geven van den genoemden grootwaardigheidsbekleeder. Aangaande onzen tegenwoordigen grootmeester der artillerie, Mehemed-pacha, die een onzer meest bekwame staatsdienaren is, deze wordt benoemd tot lid van onzen ministerraad. Deze beide personen, tot de genoemde functien geroepen en daarmede thans belast zijnde, zijn naar onze Verheven Porte gezonden.

„De bovengenoemde Seraskier- Pacha, met de pacha's, minister van finantien en den directeur der bijzondere fondsen, zullen onmiddelijk bijeenkomen, om de zaak in behandeling te nemen.

Wanneer zij zullen hebben aangetoond, welke schulden op de regtvaardigheid zijn gegrond en uit welke oorzaken de zoo hoog opgevoerde onbetaalde onkosten zijn voortgevloeid, zullen zij die op hunne registers inschrijven; zij zullen gehouden zijn middelen in het werk te stellen, ten einde te beletten dat eene dergelijke omstandigheid als de tegenwoordige, zich ooit weder zou kunnen voordoen.

Dit onze onherroepelijke wil zijnde, zal er onmiddelijk moeten worden overgegaan tot hetgeen er noodzakelijk gedaan moet worden."

„Den 8sten Moharrem 1275 (17 Augustus 1858).

Volgens de *Triëster Zeitung* heeft de volgende omstandigheid de eerste aanleiding gegeven tot de uitvaardiging van het bevelschrift des sultans aan Riza-pacha: Reeds vroeger had Ali-pacha bij den sultan eene memorie over den finantieelen toestand des rijks ingediend, en daarin met eene ongewone openhartigheid aangewezen, welk eene wanorde er in den Groot-Heerlijken harem heerschte, en hoezeer de civiele lijst ten nadeele der staatskas werd te buiten gegaan. Voor dat oogenblik had die aanwijzing niets uitgewerkt; alles was bij het oude gebleven, tot een onverwacht geval aanleiding gaf, dat de sultan er meer bepaald zijne aandacht op vestigde. Fuad-pacha zond namelijk uit Parijs aan den groot-vizier berigt, dat onder de nieuwe kostbare voorwerpen, die uit Konstantinopel bij de voornaamste juweliers der Fransche hoofdstad ontboden waren, ook eene bestelling was opgegeven door een der zonen van den sultan, een achtjarigen prins, die niets minder verlangde dan een massief gouden met brillanten gegarneerd tafelservies, hetwelk door den leverancier aangenomen en, als een meesterstuk van kunstwerk in het genre de luxe, openlijk was ten toon gesteld en de algemeene aandacht tot zich trok. Ten gevolge daarvan had Fuad-Pacha van eenige kapitalisten, met welke hij over de Turksche leening in onderhandeling was, de alles behalve aangename opmerking moeten aanhooren, dat de sultan zich als een tweede Croesus voordeed, doch waarbij hem tevens persoonlijk de vraag werd voorgelegd, of men in Konstantinopel van meening was, dat zulke enorme geldverspillingen geschikt waren om de Europesche mogendheden vertrouwen te doen stellen in het financieel beheer van Turkije. Met deze kennisgeving van Fuad-pacha in de hand ijlde de groot-vizier naar den sultan, om dezen nogmaals op de te hooge uitgaven opmerkzaam te maken, en tevens zijn ontslag aan te vragen. De vizier hield zich reeds zoo verzekerd, dit laatste, al ware het dan ook vergezeld van een bewijs der vorstelijke ongenade, te zullen ontvangen, dat hij in de eerste 24 uren alle officieele werkzaamheden van de hand wees, met de eenvoudige verklaring, dat men zich daarmede maar tot zijnen opvolger moest wenden. Zoo waren er intusschen reeds 48 uren verloopen, toen hij bij den sultan werd ontboden, waar hem eene minzame ontvangst ten deel viel, terwijl hij tevens van zijnen vorst eene persoonlijke lofspraak ontving voor zijne getrouwe pligtsvervulling, met kennisgeving van een besluit, waarbij hem den last werd opgedragen tot herstelling en regeling van den finantieelen toestand. Wat in dien tusschentijd in de geheime binnenzalen van het Groot-Heerlijk paleis en den harem is voorgevallen, daaromtrent kan men natuurlijk slechts gissingen maken. Doch wat hiervan zij, zooveel is er wel van bekend geworden, dat er binnen die muren, zoowel bij de sultanes als bij de slaven en slavinnen, een panische schrik heeft geheerscht, en dat er twintig, volgens anderen veertig, in dat gebouw aanwezige vrouwen, met al de tot haren hofstoet behoorende personen, in ongenade zijn gevallen. Waarschijnlijk had men zich hiervan nog wel meerdere en meer ernstige gevolgen voorgesteld; althans bij de Verheven Porte heerschte geene geringe agitatie, en eerst de afkondiging van het bevelschrift, dat het finantiewezen onderzocht en geregeld zou worden, tracht de ontstelde gemoederen tot bedaren.

BRITSCH INDIE.

De laatst aangekomene nieuwsbladen van Calcutta zijn belangrijk. — De proclamatie, betreffende den overgang van Britsch-Indie onder het onmiddelijk bestuur der kroon, was nog niet uitgevaardigd, doch dewijl het Gouvernement bij advertentie een zeer bekwaam vuurwerkmaker heeft aangevraagd, gelooft men algemeen dat er een buitengewoon

vurig feest op handen is. — De *Hurkaru* zoude het niet kwaad vinden als deze gebeurtenis werd vereeuwigd door het invoeren van eene nieuwe keizerlijke munt, met het opschrift *Victoria Empress*, het geen het geschiktste middel zou zijn om bij de inlanders den indruk van deze verandering van Gouvernement blijvend te doen zijn. Het prijsgeld van Delhi, 2,800,000 ropijen, heeft het Gouvernement als leening genomen tegen 5% s'jaars, terug te betalen, drie maanden na opzegging van de beide belanghebbende partijen, De koning van Delhi zal naar Rangoon worden overgebragt, eene schikking waar hij niets tegen heeft. Het beroemde kristalblok met de marmeren plaat van het paleis te Delhi zullen naar Engeland worden overgevoerd. — Zij kosten eene aanzienlijke som.

De opstand van de troepen te Mooltan, gevolgd door die van Lahore, heeft, zachtst genomen, eenen onaangenamen indruk gemaakt. — Naar luid der berigten hebben twee ontwapende regimenten, het 62ste en het 29ste Bengaalsche inlandsche infanterie en inlandsche artillerie, op den 23ste Augustus eenen plotselingen aanval gewaagd op de Europesche artillerie daar in garnizoen, waartoe zij zich hadden gewapend met de stijlen hunner kribben. — Van de aangevallenen waren slechts zeer weinigen gewapend; na een half uur vechtens echter togen de oproerlingen op de vlugt, nadat zij drie honderd dooden hadden, terwijl van de Europeanen slechts vijf waren gedood. — Het alarm verspreidde zich spoedig en de Bombay fuseliers arriveerden, doch hun officier, luitenant Miles, die een eindweegs vooruit was, viel in handen der muitelingen, die hem doodsloegen. Het 11de regiment van Punjaub voegde zich bij de fuseliers en rigtte eene vreeselijke slagting onder hen aan. — Van Googaira is eene aanzienlijke magt uitgezonden, om de vlugtelingen op te vangen en alle booten op de Sutle in beslag te nemen, ten einde te voorkomen dat de rebellen de rivier overtrekken en zich naar Bhawutpore begeven. Volgens latere berigten waren er op den 4den September reeds 1025 van die Mooltan rebellen gedood en 285 gevangen genomen.

Volgens de *Phoenix* hadden de Lahore troepen het voorbeeld van die van Mooltan gevolgd, en waren aan het muiten geslagen, waarbij eenige levens waren te betreuren; bijzonderheden waren er echter niet van bekend.

Te Phillibheet hebben de inlandsche troepen de rebellen een hevig gevecht geleverd, waarbij de laatsten 250 dooden op het slagveld lieten en drie olifanten benevens vier stukken geschut verloren. — Aan de zijde der Engelschen bleef geen enkel officier ongekwetst.

De rebellen van Jalra Patan zijn zuidwaarts afgetrokken, met 24 stukken en eenen grooten voorraad krijgsbehoeften.

De rebellen, die reeds zoo lang Fyzabad bedreigden, zijn nog immer te Prattahpore bij Bhairaun Gaut en de Radja Maunsing heeft beloofd zelven met 1500 man en drie stukken te zullen uitrukken, om de opstandelingen van Sultanpore, die naar Manda op weg zijn, den weg af te snijden.

Jalra Patan staat thans nog onder bevel van Tantea Topee. — De rebellen hebben daar omstreeks een half millioen ropijen, en eene groote hoeveelheid opium bemagtigd, en de stad gewapend met dertig stukken. Men zegt dat Tantia Topee de forten te Gungerona wil aantasten.

De kolonel Robertson vervolgde de Powree rebellen door het digte struikgewas, gedurende tien dagen en haalde hen eindelijk in te Byugh aan de Purbutty rivier, nabij Bulla Behutporeh, negen mijlen zuidwest van Goona. Hij tastte hen dadelijk aan met twee honderd man kavallerie en twee en een half regiment infanterie, en na een gevecht van twee uren sloegen de muitelingen op de vlugt, terwijl zij 450 lijken achterlieten.

MANILLA.

De berigten van Manilla loopen tot den 21sten September.

De Engelsche brik *Pacifico*, kapitein William Scott was na eene reis van acht dagen, van Balaboe te Manilla aangekomen, aan boord hebbende verscheidene militairen, zendelingen en ingenieurs, die tot de nieuwe spaansche kolonie behooren.

De *Pacifico* is den eigendom van Signor Cuarteron van van het Roomsch Catholieke zendelings-établissement te Labuan. — Hij is dezelfde die, twaalf jaren geleden, eene groote som gelds vond op een der menigvuldige koraalriffen langs de Noordkust van Borneo. Hij voerde toen het bevel over een vaartuig, dat op de tripangvangst uit was. Sedert heeft hij de zee vaarwel gezegd, zich in de priesterlijke orde laten inwijden, en een zendelinggesticht opgerigt te Labuan en aan den vasten wal van Borneo, hoofdzakelijk met het doel om de tallooze christenslaven, die in de magt zijn van de pangerangs en edelen van Bruni, vrij te koopen. — Het is weinig bekend hoe velen van die ongelukkigen daar in die streek schuilen; velen daarvan van kindsbeen af in slavernij, zijn, gedwongen geworden om het Mohammedaansche geloof aantenemen, en herinneren zich naauwlijks welk leven zij leidden voor hunne gevangenneming. Grootendeels zijn zij herkomstig van de zuidelijkste Philippijnsche eilanden, waar vroeger de Sooloo en Lanun zeeroovers geregeld jaarlijks heengingen, om in hunne behoefte van slaven te voorzien. Te Sooloo werden een aantal dier slaven weder verruild voor andere handelswaren, zoodat zij tot in Bruni en andere streken verspreid geraakten. — Wij vernemen dat de Heer Cuarteron van den Sultan een stuk land heeft verkregen, dat niet ver van de stad gelegen is, en dat hij reeds een menigte van die ongelukkigen, die tot hun vorig geloof wenschen terug te keeren, heeft bevrijd. — Hij koopt hen tegen een losgeld van tien dollars en meer, het geen onzes inziens eene zeer kostbare handeling is, die het Gouvernement beter zou doen met op zich te nemen, dan dezelve overtelaten aan de begrensde middelen van een bijzonder persoon.

COCHIN CHINA.

De *Hongkong Governement Gazette* maakt officieel melding van de blokkade van de baai en rivier van Furon in Cochin China, en van de haven van Chang Callao, die allen zijn ingesloten door de Fransche zeemagt onder admiraal Genouillij.

Het stoomschip *Scotland*, door den Franschen Admiraal gecharterd, was van Furon te Hongkong aangekomen met het berigt dat de Fransche en Spaansche troepen behoorlijk waren geland, de stad Furon hadden gebombardeerd, en zonder een enkel man te verliezen de plaats hadden bemagtigd. — Men maakte zich gereed om op Hué, de hoofdstad van Cochin China, aanterukken. — Dewijl de *Scotland* weder naar Furon zou vertrekken met Chineesche werklieden, metselaars, timmerlieden enz., ten einde daar kasernes te bouwen, schijnt het dat de verbondene legers het voornemen hebben om zich daar voor goed te vestigen. — De volgende bijzonderheden ontleenen wij aan de *Daily Press* van 24 September.

De laatste datums van Furon loopen tot 16 September. — Het vechten scheen voor het tegenwoordige gedaan te zijn, iets dat in de Fransche vloot groote teleurstelling had verwekt. De stad werd beschermd door vijf forten, die naar het schijnt aangetast werden zonder voorafgaande opeisching. De bezetting beantwoordde het vuur niet en werd gevolgelijk de plaats genomen zonder eenig verlies aan de zijde der Franschen, en vermoedelijk ook zonder eenig verlies aan die der Cochin Chinezen. Het schiereiland beöosten de stad was door den admiraal in bezit genomen en verklaard te zijn Fransch grondgebied. — De Cochin Chinezen schijnen nergens openlijke wederstand te hebben geboden, doch even als die van Canton vingen zij enkele afdwalers op, en op die wijze zijn er reeds vijf of zes slagtoffers gevallen.

De hitte is er drukkend en regent het er zonder ophouden. Niettegenstaande het land zeer vruchtbaar schijnt te zijn heeft men er niets dan varkensvleesch kunnen magtig worden, zoodat de dringendste aanvrage is om provisien, waar de geheele vloot gebrek aan heeft.

Geen woord is er gesproken van onderhandelingen; de dagorder is,.. overwinnen en niet overreden. De hoofdstad Hué zal tegen het einde der volgende maand worden aangetast, wanneer het weder daartoe gunstiger zal zijn.

Het zal onzen lezers zeker niet ongevallig zijn als wij hier eene beschrijving laten volgen van de baai van Furon en van de hoofdstad des Cochin Chineschen rijks, zoo als die in 1822 gegeven werd door Finlaijson, en welke overeenstemt met de latere beschrijvingen van Laplace, die Cochin China tien jaren later bezocht, en van Lavollée en Haussmann die daar in 1845 waren.

De baai van Furon is van alle zijden door het land ingesloten en indien het inkomen in de baai zoo gemakkelijk ware als de ankerplaats veilig is, dan zoude dezelve teregt eene der beste havens mogen genoemd worden. — De moeite, die wij hadden om er intekomen, was trouwens gedeeltelijk toe te schrijven aan het vergevorderde jaargetijde, zoodat wij stroom en wind tegen hadden.

Eenmaal er binnen vonden wij ons verplaatst als in een fraai, stil meer, van alle zijden ingesloten door hooge breede heuvels, die tot aan den top met geboomte waren begroeid; een dorre onvruchtbare grond bedekt met ziekelijke heesterachtige plantengroei. — Het strand was zandig, behalve op enkele plekken, waar uitstekende granietrotsen de eentoonige lijn braken. — De groote uitgestrektheid der baai, die als eene reusachtige kom van cirkelvormige gedaante is, — de hoog uitstekende toppen en ruggen van het gebergte, half verscholen in de wolken, het aanhoudend heen en weder zeilen van een aantal booten, en de stoute omtrekken der rotsen geven aan deze haven eene zekere schilderachtigheid, die haar geheel eigendommelijk is. Langs den oever zijn hier en daar eenige hutten verspreid van arme visschers, wier eenigst bestaan het water is, terwijl van landbouw geen spoor is te vinden.

Het dorp Furon ligt ongeveer drie mijlen van de gewone ankerplaats. Voor de monding der rivier heeft zich eene zandbank gevormd, die men over moet om het dorp te genaken, waar even als op den tegenoverstelden oever der rivier een klein vierhoekig fort staat, dat omringd is van eene zandbedijking en eene gracht. Dieper landwaarts in, aan den linker rivieroever zagen wij nog verscheidene redoutes. De Heer Haussman zegt dat de ingang van de baai zoo wel bewaakt wordt door een aantal punten, waar ontzagwekkende batterijen zouden kunnen geplaatst, dat sommige Engelsche schrijvers niet hebben geaarzeld Furon het Gibraltar van het Oosten te noemen. — De tallooze stroomen, die in de baai hunne uitwatering vinden, maken dat er overvloed van zoet water is, doch ongelukkiglijk heeft de baai van Furon dit gemeens met de meeste ingeslotene waterkommen, dat dezelve gedurende het grootste gedeelte van het jaar eene zeer ongezonde verblijfplaats is, waar kwaadaardige koortsen en dyssenterien heerschen. — De hitte is er dikwijls onverdragelijk, dewijl de reflectie van de zon op het water en op het witte sandstrand door niets wordt getemperd.

Men zegt dat de tegenwoordige expeditie der Franschen en Spanjaarden in October op de hoofdstad Hué zullen aanrukken, en mag men verwachten dat daartoe den zuidelijken weg, via Fai-Fo, zal worden gekozen, ten einde het steile gebergte ten westen van Furon te vermijden. Fai-Fo is de voornaamste toevlugt der Chinesche jonken, die in dit gedeelte van Cochin China komen handel drijven, en moet een groote stad zijn waar zich ettelijke duizende Chinezen als vaste ingezetenen hebben gevestigd. — Kapitein Laplace zegt dat eene tak van de rivier waaraan Hué is gebouwd, naar het Zuid Oosten loopt, en gedeeltelijk door menschenarbeid in die rigting is afgeleid, ten einde in de Noord Oost mousson de gemeenschap tusschen Hué en Fai-Fo te onderhouden, dewijl het in dat saisoen voor kleine vaartuigen dikwijls gevaarlijk, ja ondoenlijk is, om regtstreeks in zee te steken, van uit de hoofdrivier, die van Hué tot in den Oceaan loopt. — De rivierarm nu, die naar het Zuid Oosten loopt, heeft hare uitwatering juist achter de forten, die den ingang van de zeezijde bestrijken.

— De Heer Crawfurd, die in de Koninklijke galleijen de reis maakte van Furon naar Hué, zegt; —" de breedte der rivier is aan de monding meer dan vier honderd yards. — Aan den linker oever is een sterk fort, dat de ingang der rivier geheel bestrijkt; dat fort is vierhoekig en voorzien van een behoorlijk glacis met gracht; de wallen zijn zeer net opgemetseld, en de stukken staan daarboven en barbette, zonder schietgaten of parapet. Voorbij het fort, waar de rivier een aantal grootere en kleinere stroomen in haren boezem ontvangt, wordt dezelve nog veel breeder, zoodat zich daar als ware het eene groote kom vormt, die bijna geheel door het land is ingesloten en eene schoone haven aanbiedt, hoewel alleen schepen van weinig diepgang daar kunnen varen. Met hoog getij staat er in de Hué rivier niet meer dan negen Cochin Chinesche cubiken water op de bank, hetgeen gelijk staat met $12\frac{1}{2}$ voet Engelsch. De bank is tien vadem breed, en het vaarwater dat de eenigste passage aanbiedt niet meer dan dertig vadem. Binnen en buiten de bank echter staat vier en een halve vadem water. — Zelfs bij het kalmste weder staat er eene hevige branding en midden in de Noord Oost mousson, dewijl de reede geheel onbeschut is, moet het daar altijd gevaarlijk zijn. Wij bereikten de stad, die zeven mijlen landwaarts in ligt, in drie uren tijds.

De stad zelf is een treffend bewijs voor de middelen die den koning ten dienste staan, en van zijn genie dat zulk een groot plan kon vormen, en het kon uitvoeren met geene andere hulp dan die zijner Cochin Chineesche werklieden. — Het bouwen der stad werd aangevangen in 1813 of 14 en zal dezelve gereed zijn in 1820 (de schrijver was daar in 1819). Het is een vierkant van vijf of zes mijlen in den omtrek, versterkt naar de wijze der Europesche vestingwerken; het plan is eene navolging van een der meesterstukken van Vauban, ik geloof van Straatsburg. — Er zijn vierentwintig bastions, elk met 36 stukken van 18 tot 68 ponders, allen in zijne eigene gieterijen gegoten. Kapitein Rey, die zeëofficier is, en dezelve had gezien, verzekerde mij dat het zeer fraaije kanonnen waren en zóó goed gegoten dat hij naauwelijk kon gelooven dat dezelve in het land waren gegoten, te meer dewijl het Fransche wapen, de *fleurs de lys*, die zij op de Fransche stukken, welke hen tot model hadden gediend, gezien hadden, zoo naauwkeurig was nagebootst.

De wallen zijn omstreeks 50 voet hoog, zeer dik, met bomvrije kasematten, magazijnen enz. De poorten, die van zware blokken gehouwen steen waren opgebouwd, zijn minstens zestig voet en tot aan den nok van de gebouwen, die over dezelve heen zijn gebouwd, minstens 120 voet hoog, en boven elke poort zijn zwart marmeren platen aangebragt, waarop in gouden letters verschillende opschriften zijn gegrift. — De gracht, aan de zijden opgemetseld, is minstens 100 voet breed en diep in evenredigheid. De glacis, bedekte wegen enz. zijn even als de esplanade met gehouwen steen gedekt. — Boven elke poort is een huis met twee verdiepingen, wel gedekt en vernist, en de weerhanen zijn van blinkend geel koper.

Het inwendige der stad beantwoordt aan het uitwendige. Breede straten doorkruisen dezelve van poort tot poort en in het midden zal eene citadel worden gebouwd, nog hooger en prachtiger dan al het andere. De fondamenten waren reeds gelegd, hoewel ik die niet zag, want van onze booten werden wij regelregt geleid naar het huis van den Mandarijn dat digt bij de poort was gelegen. — Niettegenstaande het ons ten strengsten was verboden om eenige opnemingen te doen, maakte ik toch eene soort van schets in mijn zakboek.

Om tot het binnenste der stad terug te keeren: — daar is binnen de wallen eene fraaije rij groote boomen geplaatst, die de huizen op eenen grooten afstand houdt, en aldus eene prachtige wandelplaats aanbieden, terwijl op gelijke afstanden steenen trappen zijn aangebragt voor de troepen en hellingen voor de stukken, die op de wallen moeten gebragt worden. In één woord, het geheel is prachtig: — het plan, de uitvoering, de soliditeit en wetenschappelijke regelmatigheid zijn verwonderlijk, en komen u voor als een verhaal uit de duizend en eene nacht, wanneer gij zoo even de ellendige hutten van Furon en Nhiatarij hebt verlaten, en u het ellendige uiterlijk van derzelver bewoners nog voor oogen staat. — Wij geloofden de verhalen niet, die wij van de état major der *Rose en Henri* daaromtrent hoorden, doch toen wij Hué hadden gezien moesten wij erkennen dat zij nog verre beneden de waarheid waren gebleven. — Ik had andere vestingwerken gezien, zoo als Fort William te Calcutta, en Manilla doch, wat het indrukwekkend aanzien betreft, overtreft Hué die verre.

Dit verhaal stemt volkomen overeen met dat van anderen en heeft men zelfs gezegd dat het juister zou geweest zijn om Hué te vergelijken bij Delhi en Agra dan bij Fort William.

Het arsenaal was voorzien van eenen overvloed van wapenen. — Koperen kanonnen, houwitsers en mortieren, allen naar Fransch model door Cochinchineesche werklieden gegoten, terwijl de affuiten allen zoo net waren afgewerkt en geschilderd alsof zij uit de magazijnen van Woolwich kwamen.

Men zeide dat de vestingwerken acht honderd stukken ter volledige wapening noodig hadden, en in het

arsenaal waren er meer dan achthonderd aanwezig. Volgens Crawfurd zouden er meer dan 50,000 man noodig zijn om de plaats behoorlijk te verdedigen, doch die schrijver voegt er bij dat eene Europesche krijgsmagt, door geregelde belegering, zich spoedig van de plaats zou kunnen meester maken, en wanneer zij aldus zich in het bezit had gesteld van de schatkist, de graanvoorraad en het voornaamste arsenaal van het rijk, zou Cochin China zich als overwonnen kunnen beschouwen.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

H. E. Immink geb. van Battam, Z. Buitenzorg 24 Oct. — M. E. Bergamin geb. van Leeuwen, Z. Batavia 28 Oct. — M. L. Mergadant geb. van der Weijde, Z. Batavia 21 Oct. — L. L. Goteling Vinnes geb. Cluwen, D. Batavia 20 Oct. — Vrouwe Quarles van Ufford geb. Dennison, Z. Sindanglaut (Cheribon) 19 October.

Getrouwd:

J. M. E. Bruno met E. C. van Guijlik, Amsterdam 12 Aug. — O. M. Roberts van Son met M. Schadee, Rotterdam 2 Sept. — C. G. Heijligers met M. M. Croes, Samarang 16 Oct. — J. E. Thomas met E. H. S. Poelman, Batavia 23 Oct. — J. M. Halewijn met M. M. de Loo, Samarang 23 October.

Overleden:

Het jongste zoontje van J. J. C. Henckel, Ploembon 13 Oct. — Het kind van W. A. Jellinghaus, Bezoekie 17 Oct. — M. Eaten, j. d. 18 j. Batavia 26 Oct. — C. M. van Maanen geb. Maurenbrecher, 29 j. Samarang 29 October.

VERTREKKENDE PERSONEN.

C. Schwabe. — W. H. van Oven. — G. A. Albrecht.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Van
October	30	Nederlandsche	Johannes Albertus.	J. C. Londt.	Amsterdam.
„	—	Nederl. Ind.	Stoomschip Koningin der Nederlanden.	E. Lewis.	Batavia.
„	31	Engelsche	Broomielow.	P. Blijth.	Port Philip.
Novemb.	1	Nederl. Ind.	Kattroon Nieda.	Sjarief Abd. Rachman.	Batavia.
„	—	Nederlandsche	Trijntje Fenna.	J. F. des Ruelles.	„
„	—	„	Diligentia.	D. van Bentveld.	„
„	2	„	Jonge Jan.	E. H. Pfeiffer.	„
„	—	„	Willem Daniel.	T. de Meester.	„
„	—	Pruissische.	Ida Mathilde.	L. H. Gronow.	Singapore.
„	3	Nederlandsche	Jupiter.	W. H. Voll.	Makassar.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum		Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Naar
October	30	Nederl. Ind.	Moostarie.	Said Mohm. bin Hoesin Alhabassij.	Palembang via Batavia.
„	—	Engelsche	Shirazee.	J. Littlepage.	Singapore.
„	31	Nederl. Ind.	Attaief.	Sech Abd. bin Mohm. Baäsin.	Banjarmassing.
Novemb.	2	„ „	Stoomschip Koningin der Nederlanden.	E. Lewis.	Singap. via Sam. Batavia.
„	—	Nederlandsche	Resident van Son.	C. Kramers.	Banjarmassing.
„	—	„	Nederland en Oranje.	L. F. van Ruijven.	Nederland via Probolingo.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Nederlandsche	Stad Schiedam.	T. Wulp.	In Reparatie.	Fraser Eaton & Co.
„	Beatrix.	Van der Wijck.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Isaac da Costa.	Lorchen.	„	„ „ „ „
„	Louise Jacoba Johanna.	Baumgarten.	In Reparatie.	„ „ „ „
„	Elisabeth.	Veenstra.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Drie Vrienden.	L. P. Andersen.	„	„ „ „ „
Engelsche	Broomielow.	Blijtte.	Engeland.	„ „ „ „
Hanoversche	Kronprinz Ernst August.	Meijer.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederlandsche	Johannes Albertus.	J. C. Londt.	„	B. J. van Eck & Co.
Nederlandsche	Jacob.	Börger.	Golf van Persie.	Wm. Mathieu & Co.
Hamburg	Wiedermann.	Kalcklöser.	Onbepaald.	„ „ „ „
Pruiss.	Ferd. Nies.	Caler.	China.	„ „ „ „
Nederlandsche	Jan Schouten.	Coening Meijer.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
„	Zaanstroom.	Schaap.	„	„ „ „
„	Reinhardt.	Berkelbach.	Nederland.	„ „ „
„	Amazone.	Abbink.	„	„ „ „
„	Phoenix.	Johanssen.	„	„ „ „
„	Catharina Wilhelmina.	Popken.	„	Ruyl Cramer & Co.
„	Laurens Koster.	Koenen.	„	„ „ „ „
„	Everdina Elisabeth.	Tonjes.	„	„ „ „ „
„	H. Vincentius de Paulo.	De Groot.	„	„ „ „ „
„	Vice Admiraal Gobius.	van der Linden.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Elisa Susanna.	van Boven.	„	„ „ „ „
„	Professor Suringar.	Sneltjes.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.
„	Delftshaven.	Schaap qq.	Onbepaald.	B. Kopersmit & Co.
„	Schoonderloo.	Kruijt.	Nederland.	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Stoomschip Macassar.	Smith.	Onbepaald.	„ „ „ „
„ „	„ Banda.	—	„	„ „ „ „
„ „	„ Ambon.	Hugenholtz.	„	„ „ „ „
„ „	„ Padang.	Schippers.	Nederland.	„ „ „ „
Nederlandsche	Tonia.	Zeeman.	Amsterdam.	„ „ „ „
„	Jan van Hoorn.	B. Moles.	Nederland.	„ „ „ „
„	Louisa kroonprinces van Zweden.	J. van der Linden.	„	„ „ „ „
Engelsche	Anne Forster.	Clarke.	Engeland.	McMillan Marten & Co.
Zweedsche	Charlotte.	Jave.	„	Adam & Co.
„	Caroline.	Kihlman.	„	„ „ „
Nederlandsche	Louise Antoinette.	McKenzie.	Onbepaald.	„ „ „
Engelsche	Henri Winch.	Cottam.	China.	„ „ „
„	Sophia Fraser.	Wilson.	Singapore.	„ „ „
Ned. Ind.	Fearnot.	McKenzie.	Onbepaald.	„ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met de Nederl. bark *Johannes Albertus*, de heer J. C. Buwalda. — Met het Nederl. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, de heeren Filz, Bouricius, Hofstede, Whitsed, Loth, van Oordt, Lunell, Zanthuis, Hoek, van der Wijck, Arathoon, jonge heer Stavers; Z. M. troepen en bannelingen. — Met de Nederl. bark *Willem Daniel*. de heer Linton en bediende.

Vertrokken Passagiers.

Met het Nederl. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, de heeren de Bruijn Kops en E. Fuhri, Z. M. troepen en bannelingen. Met de Nederl. bark *Resident van Son*, de heer Muller en fam. Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Ardjoeno, Medusa, Samarang en Merapie; de schepen Zaanstroom, Catharina Wilhelmina, Djoedool Moebarak, Monsoon, de Stad Schiedam, Tonia, Phoenix, Amazone, Ammana Tulbarie Ferdinand Nies, Broomielow en Diligentia; de stoomschepen Banda, Makasser, Padang en Ambon; de barken Fathal Ma-än, Saijan Maskoor, Henry Winch, Jan Schouten, Laurens Coster, Jacob, Beatrix, Salma, Drie Vrienden, Delftshaven, Louise Antoinette, Atlas, Wiedeman, Louisa Jacoba Johanna, Everdina Elizabeth, IJenten Banjermaas, Elisabeth, Charlotta, Fathool Wahap, Isaac de Costa, El Masshoor, Dennok Bintang Beralee, Jan van Hoorn, Hing Goan, Louisa kroonprinces van Zweden, Fathool Joesoer, H. Vincentius de Paulo, Caroline, Vice-Admiraal Gobius, Elisa Susanna, Fathool Madjiet, Katroon Nieda, Trijntje Fenna en Jonge Jan; de brikken Reinhardt, Professor Suringar, Sophia Fraser, Fathool Salam, Salim, Sophia en Johannes Albertus; de schoeners Sarie Tengaroong, Hoseeng, Fearnot, Almok Tasam, Komeij en Harriet.

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 1sten tot en met den 3den November 1858.

AANVOER.

Van Batavia per het stoomschip *Koningin der Nederlanden*, gezagv. E. Lewis, agenten Fraser Eaton & Co.

2 kisten kantoorbehoeften, Major Matzen & Co; 6 kisten manufacturen, 8 kisten papier, J. F. van Leeuwen & Co; 8 balen manufacturen, Adam & Co; 166 balen en kisten lijnwaden, 29 collis provisien en dranken, 25 kisten beschuit, 37 vaten pik, 20/4 vaten vleesch, 75 kisten roode wijn, 5 collis regaal, 10 stellen kampherhouten koffers, 14 collis koopmanschappen, Fraser Eaton & Co; 40 kisten lijnwaden, McMillan Marten & Co; 4 kisten manufacturen, B. J. van Eck & Co, 2 balen manufacturen, 3 kisten opium, Wm. Mathieu & Co; 77 collis lijnwaden, kruidnagelen, koopmanschappen en kleinigheden, diverse Arabieren.

Van Nederland per het Nederl. schip *Johannes Albertus*, gezagv. J. C. Londt, agenten B. J. van Eck & Co.

89 balen en kisten manufacturen, 50 vaatjes boter, 24 vaten en 1 halve pijp bier, 84 collis koopmanschappen, Schimmelpenninck & Co; 63 balen en kisten manufacturen, 12 balen koffijzakken, 2 balen onbekend, B. J. van Eck & Co; 500 kelders genever, 62 collis provisien en koopmanschappen, Karthaus & Melchers; 34 kisten provisien, 50 kisten wijn, 1 baal manufacturen, Anemaet & Co; 43 kisten manufacturen, Adam & Co; 105 vaten bier, 15 kisten en balen manufacturen, J. F. van Leeuwen & Co; 33 kelders lijn-olie, 7 kisten provisien, Wm. Mathieu & Co; 29 balen en kisten manufacturen, P. Kervel & Co; 10/2 pijpen bier, 6 collis koopmanschappen, de Sturler & Fagnotti; 24 collis ijzer en glaswerk, 6 collis ijzerwerk, 4 dommekrachten, L. G. van Lakerveld & Co; 100 vaatjes boter, 14 kisten manufacturen, 27 collis koopmanschappen, P. Oechsman; 1 kist koopmanschappen, Van der Dungen; 138 kisten en vaten bier, 13 kisten koopmanschappen, 150 kelders genever, 100 stuks geëmb. hammen, Gebr. van Delden; 28 kisten provisien, 2 kisten regaal, Hissink; 18 kisten likeur, 1 kist boeken, E. Fuhri & Co; 8 kisten provisien en koopmanschappen, H. Kiel; 1 kistje onbekend, Major Matzen en Co; 100 kelders genever, Gezagvoerder; 20 kisten wijn, 1 kist likeur 4 kisten diversen, Van Tijen; 1 kistje lampen, W. Cores de Vries; 13 kisten manufacturen, 150 manden seltzer-water, 8 kisten azijn, 30 kisten bier, 2 kisten meubelen, Order.

Van Nederland per het Ned. schip *Jonge Jan*, gezagv. C. M. Pfeiffer, agenten J. F. van Leeuwen en Co.

95 hammen, Gezagvoerder; 13 kisten geel metaal, J. F. van Leeuwen en Co.

Van Batavia per het Ned. schip *Willem Daniel*, gezagv. T. de Meester, agenten Fraser Eaton en Co.

149 kisten manufacturen, 18 kisten bladkoper, 2 vaten koperen spijkers, 17 collis meubelen, 86 kisten glazen dakpannen, 3 kisten medicijnen, 2 manden provisien, 1 pak monsters, Schimmelpenninck en Co; 3 vaten bier. Adam en Co; 100 manden bier, 150 vaatjes boter, P. Kervel en Co; 25 vaten bier, 4 kisten wijn, Order; 61 kisten aardewerk, J. F. Leeuwen en Co; 40,000 stuks steenen, Fraser Eaton en Co.

Van Batavia per het Ned. schip *Diligentia* gezagv. D. van Bentveld, agenten Fraser Eaton en Co.

47520 ℔ steenkolen, 1 kist schilderijen, Fraser Eaton en Co.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Katronida*, gezagv. Sarief Abdul Rachman, agent Gezagvoerder.

100 kelders genever, 100 vaatjes boter, 50 kistjes cognac, 2 kisten petits poix, 1 kist zijde, 1 kist speelgoed, McMillan Marten en Co; 110 kistjes gambier, 60 kelder lijn-olie, 4 collis lijnwaden, J. F. van Leeuwen en Co; 10 kisten parapluien, Schimmelpenninck en Co; 40 kisten japansch porcelein, lakwerk en zijde, Karthaus en Melchers; 6 collis manufacturen, Fraser Eaton en Co; 179 kisten dranken, Karthaus en Melchers; 6 collis lampen, ijzer en glaswerk, W. W. Cook en Co; 99 picols touwwerk, 20 oxh. azijn, 4 kisten zink, Wm. Mathieu en Co; $271^{34}/_{100}$ picols stavenijzer, A. Johan; 30 kisten manufacturen, P. Kervel en Co; 50 vaten zwd. teer, Adam en Co; 136 picols jap. was, 100 zwarte peper, 62 collis koopmanschappen en kleinigheden, Order.

UITVOER.

Naar Nederland per het Bremer schip *Emigrant*, gezagv. C. Andressen.

$10390^{06}/_{100}$ picols suiker, 1007 stuks koe en buffelhuiden, $202^{60}/_{100}$ picols rotting, 2 vaten gez. vleesch, Wm. Mathieu en Co.

Naar Nederland via Probolingo per het Ned. schip *Nederland en Oranje*, gezagv. L. F. van Ruijnen.

1500 picols koffij, 50 picols rotting, N. H. M.

Naar Singapore via Samarang en Batavia per de Nederl. Ind. stoomboot *Koningin der Nederlanden*, gezagv. E. Lewis.

12 kisten inhd. lijnwaden, 1 kist planten en 1 krandj. suiker, 1 kist galon, 1 kist kanten, 1 kist hoeden en kleinigheden, B. J. van Eck en Co; 1 baal lappen, 4 kisten doeken, 2 stuks machinerien, Fraser Eaton en Co; 1 kist saroongs, McMillan Marten en Co; 3 kisten drills, Major Matzen en Co; 2 kisten, kat. borstrokken, J. F. van Leeuwen en Co; 100 picols jav. koper, Thomas.

Naar Nederland via Batavia en Panaroekan per het Ned. schip *Tonia*, gezagv. C. F. Zeeman.

$2401^{97}/_{100}$ picols suiker, 865 schuitjes tin, wd. 450 picols N. H. M.

Naar Singapore per het Engelsche schip *Shirazee*, gezagv. L. Page.

5855 picols rijst, 574 picols rotting, A. Johan.

Naar Banjarmassing per de Ned. Ind. schoener *Attaief*, gezagv. Sech Abdulla bin Mohamat Baosin.

2500 stuks sp. matten, 7 kisten en balen inhd. lijnwaden en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Banjarmassing pet het Ned. schip *Resident van Son*, gezagv. C. Kramers.

10 kelders genever, 4 kistjes rijnwijn, 3 kisten brandij, 8 kisten provisien en 6 vaatjes bier, Gebr. van Delden; 6 manden seltzerwater, 10 kisten bier, 2 kisten diverse, 2 vaten meel, 3 kisten kaas, 1 pak besems, 1 pak paijongs, Martens en Co; 2 kisten man. sigaren, Fraser Eaton Co.

Marktprijzen.

SUIKER No. 15 per picol ƒ 18.—
KOFFIJ per picol. ƒ 30.—
RIJST (CARGA) per kojang ƒ 110 à ƒ 120.—
Id. (WITTE) „ „ ƒ 140 à ƒ 150.—
KOMKOMMERS per 100 st. ƒ 200 à ƒ 300.—
ARAK per legger. ƒ 50.—
OLIE (KLAPPER) ƒ 15.—
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING. ƒ $7\frac{1}{2}$ à ƒ 8.—
WISSELKOERS Pari.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 7den November 1858 's morgens ten half 9 ure.

Ds. SCHIFF.

Doopsbediening.

ROOMSCH KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 7den November 1858 's morgens ten half 9 ure.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. WIJT & Z te *Rotterdam*, bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.